

Szen lapok minden héten négyszer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. **Előfizetési ár** fél évre Buda-pesten házhoz-hordással 5 ft., borítékban 6 ft., postán borítékban 6 ft. ez p. a hirdetéseknek minden apróbetűs hasábján soraért 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Vasárnap

148.

Martius 16. 1845.

Előfizethetni nemcsak a kiadóhivatalban, gránátos utczai Dianhy-házban 4661k szám alatt, és minden császári királyi postahivatalnál. — Az a u s z t r i a i birodalomban s külföldre menendő példányok, csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezés. Újabb emberbaráti adakozások az árvamegyei éhséggel küzdő szegények részére. Hivatalos értesítés az árvai nyomorról. Országgyűlési kalászatok V. (folytatás) M e g y é k. Közgyűlések folytatása Pestben és Szatmárban. Budapesti Hírharang. Külföld. Poroszország. Nagybritannia. Franciaország. Egyesületi közlés: Pesti szegény-gyermek-kórház. Hivatalos és magánhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színházi játékrövid. Gabonár. Statuspapírok árkelete. Dunavizitálás.

Tárca a. Akarat és hajlam. Regény b. Jósika Miklóstól. III. Rész. 7. szak: Ara és Völegény.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

A n g u m. kir. udv. Kamara a részczai k. erdő-ügyelői állomásra K n a p p János őhegyi k. erdészit alkalmazta.

Szerkesztőségünkél az árvamegyei, éhséggel küzdő szegények részére legújabbban ismét következő emberbaráti adakozások történetek pőben: Az „Ungar” szerk. által beküldött 30 ft 37 kr. (Jelesen: Pavianovich Fer., pesti k. 30czadi árvvizsgáló részéről 22 ft 7 kr.; gyugyanezen főiskola tanítói rész. 3 ft 30 kr.; Denhof Bertha k. a. 1 ft; Weisz Karolina assz. 2 ft). — Tiszt. Tremel Miklós, rozsnyói egyházmegyei titoknok a rozsnyói helybeli papság részéről 11 ft, a növendékek részéről 5 ft. (Összesen 16 ft.) — Tiszt. Simunchich Ign. Pest-leopoldvárosi pleb. ur 98 ft 24 kr mint hívei részéről begyűjtött összeget. — Egerből t. Vurumpek Ján. ügyvéd ur gyűjtövénye 20 ft. (Ehez névszerint adakoztak: Barchetti Kár. keresk. 2 ft; Letscher Jós. kereskedő 5 ft; Schwarz Istv. keresk. 5 ft; Steinhauser Istv. kereskedő 5 ft; Tschögl Józ. keresk. 2 ft, a gyűjtő ur 5 forint.) — A „Jelekor” szerkesztősége átadott mint nála befolyt összeget 7 forint 40 krt. — Madarásról Latinovics Illés huszárőrhadnagy ur gyűjtövénye 13 ft 20 kr. (Ehez névszerint járultak: a gyűjtő ur 10 ftal, t. Latinovics Klára asszony 20 kr, Latinovics Judit, Berta és Fani kisasszonyok összesen 1 ft, t. Samanovics Istv. bersodi lelkész 1 ft, t. Almásy Istv. madarasi lelkész 1 ft.) Teszen (a mult számbeli 431 ft 7 kr és 2 arany részlettel) a még közünkél lévő adakozási összeget 617 ftot és 8 krt pengőben és 2 darab aranyat; mellyel a már rendeltetése helyére küldött 5840 ft 36²/₄ kr pengőben és 8 db aranyból álló összeghez adván, begyűlt mostanig szerk. hivatalunkban Árva részére: 6457 ft 44²/₄ kr és 10 db arany.

Hivatalos értesítés az árvai nyomorról. *)

Több különböző, és a szoros igazságtól némely részben eltérő hírlapok általi hirdetések tétettek az árvamegyei egymást érő két utolsó évekbeli terméketlenség előidézte nyomor tárgyában; minthogy pedig épen ezen borzasztó hírek, az egész hazra és kormány méltó figyelmét vonták magokra, és így a legkeményebb keblet is könyörületessegre 's irgalomra indítván, nevezetes, folyvást tartó segedelmezéseket eredményeztek, — miszerint tehát a nagylelkű honfiak 's felebarátok az inség és nyomor valódi állapota felől hitelesen értesítetvén meggyőzethessenek, hogy jóllehet még eddig, hála legyen az ezek urának! valódi éh-halál esete legalább hivatalos tudomásra elő nem fordult, nagylelkűségök mindazáltal a nyomorban sorvadozó szegény népnek éhvesztéstől megmentésére igen is szolgált és szolgált, és mennyire az emberbaráti segedelmezés elkerülhetetlen szükség, legfőbb legszentebb kötelességének tartathatik, minden lepezés nélkül hivatalos hitelességgel a kebelrázó inség állapotát előadni. — A kebelbeli inség köztudomású lévén, és mindenki által éreztetvén, a ns megye kötelességéhez képest, azt jó eleve, még mult-évi augustus

*) Tekintetes Szmeccsányi János fősz bíró által beküldve. Szerk.

B. PESTI HIRADÓ TÁRCZÁJA.

AKARAT és HAJLAM.

Regény, B. JÓSIKA MIKLÓS-tól.

II. R é s z.

7. Ara és Völegény.

Te föl-e nekem
É s z e n t n a p o n
M e n y a s s z o n y o m .
Garay.

Egy napon reggel Mária rég szállításból, hol még mind- eddig tartózkodott, két berkeosi indult ki, mind a kettő üveges, 's mivel még igen jókor volt, alig vette azokat valaki nagyobb figyelemre. A két berkeosi egyenesen a nagyhid utcáján tartott, 's nem sokára a hidon át Budara látjuk azt haladni, míg végre a ké- menyseprő kapóánál megállt.

Az elsőből Mária szállt ki Reginával, a másikkól Van Olifant, ennek gyámja 's az öreg Balbó.

Az egyház úgy tömve volt emberekkel, mikép Mária szembe- tűnő boszusággal mondta: hogy nem megy be, 's Van Olifant maga is e tulságot a vizsgaságnak igen kedvetlenül vette. Azonban itt alig lehetett már visszatérni, 's végre nem a legvidámabb arc- kifejezéssel mindnyájan az egyházba mentek, hol már mindenki csak rájuk látszott várakozni. Ezer kíváncsi, furkászó szem fűg- gött rájuk, 's oly susogás hangzott, mely eléggé bizonyítá, mi-

hovában tartott rendkívüli közgyűlésből ő fels. legkegyel- mesb urunknak, mint minden alattvalóitól minden veszélyt legkegyelmesebben elhárító fejedelmnek, és egész Árva majdnem 1/3-od részbeni földesurának hódítólag előterjeszt- vém, a hátramaradt, és be nem hajtható adó elengedéseért és nyújtandó kegyelme segélyért folyamodott, ugy szinte a n m g u magyar kir. hltótanácsától az országstervei segedelem gyűjtés elrendelését szorgalmazni el nem mulasztotta, egy- szersmind pedig egy állandó választmányt nevezett ki, kel- lőkép örködendőt, 's a begyűjtendő segedelmet kezelendőt, igazság szerint az inségeskedők közt elosztandót, és egy szóval mindenre pontosan 's lélekismeretesen felügyelendőt. — Beköszönvén így az inség, miután számos pór-család kiköltözni vala kénytelen, Nemesztó-járás főszolgabírája ál- tal bejelentetett, mikép Erdődka helységében harmincznál több kised, szülők által elhagyatva, minden ápolás hiányá- ban éh-vesztélyel küzd! — A mennyire ezen borzasztó kör- ülmény semmi időzést nem engedett, minden halasztás nél- küi elnökölge a szerencsétlenek összeírása 's ideiglenesen élelemmel ellátása eszközöltet; a mi is rövid idő mulva tar- tatott közgyűlésnek a választmányi elnök által körülménye- sen bejelentetvén, azon fentebb érintett borzasztó hírlapki- közlésnek alkalmaul szolgált, mely oly magyarzat mellett valósodik, mikép ha a rögtöni segedelem nem nyujtatik, bizonyosan ezen szegény gyámoltalan 's éhséggel küzdő ap- ródok borzasztó enyészett áldozatává leendettek volna, kiken tovább emberbaráti házakhoz kiosztás által segítettet. — Az állandó választmány legfőbb gondja volt, miképen a már be- gyűlt (mellynek főbbike az árvai uradalom főkörmányzója gr. Zichy Ferencz ur ő kegyelmessége, mint jobbágyai iránti példás jótékonyágáról 's atyáskodásáról országsterve ismeretes országnagy által, majorság, és így tulajdon gabona hiányában megvásárolni megrendelt 2,000 p. mérő árpa, és 3,000 m. zab, méltó megemlést érdemel) és még begyűjt- endő segedelem, nem község-, vagy telkenkint, a mi kö- zönségesen ily esetekben történni szokott, hanem egyedül a valódi inségeskedők közt legszorosabban ellenörködés mellett kiosztassék, és így előre bocsátván azt, hogy jóllehet az egymástérő két utolsó évekbeli terméketlenség tekintetéből, az egész megye minden természetménynek hiányában van, mindazonáltal annak harmincz- három helysége, mellynek minden burgonyája kiázott, 's elvetett zabja, mely egyedül rend- szerint vettetik, 1/3-od részében éretlenül le- kaszálltatott, olly szomorú állapot, hogy va- lódi inséggel küzködni kénytelen. De miután azok keblében is találkoznak olly egynék, kik vagy ke- ves tokepenzecséket, vagy egyéb ingó javakat bírnak, mel- lyek segedelmével a mostani hiányt kipótolni képesek — azért a legszorosabb, és három osztályú összeírás rendeltetett el, mellynek elsőjébe azok számítanak, kik minden külsegede- lem nélkül élhetnek; második osztályába soroztattak azok, kik természetményekkel tavaszig, az az leg- feljebb május közepéig ellátvák; a harmadik osztályba soroztattak azok, kik már most valódi inséggel küzdenek, kiket mindenkép ápolni és felségíteni feladataink legfőbbike, annál is inkább, mi- vel azok száma egyedül ekorig 8257 sze- mélyre rüg; már ha a mint szükséges is, számba véte- tik a második osztály, melly mennyiségére nézve a harma- dikát fölülmulja; — ha ezenkívül még ezekhez sorolatan- nak Jablonka, Ljeszek, Belpötok, Chlebnice igen népes helységek, mellyekre mint másodrendű inségeskedőkre min- denesetre bővebb adakozások beérkezettél, kellő figyelmet fordítani elkerülhetlen szükséges, akkor bizonyára valódi nyomorral küzdő, és így köz ellátást igénylő személyek száma körülbelül 30,000re tétethetik. Ily szomorú helyzetben, miszerint a harma-

dik osztálybeliek legalább ideiglen megvigasztaltathassanak, a kétségbeeséstől és éhhaláltól megmentessenek, az árvai uradalom részéről megajánlott árpamennyiség a 8257 insé- geskedők között, minden személyre 1/2ed mérőt számítván minden pontossággal szoros ellenörködés mellett elosztatott — azonfelül pedig járásbeli tisztségek uraknak uradalmi kerületi tiszteknek 's előjáróknak szoros kötelessé- gül tétetett, minden rendkívüli nyomor eseteire felügyelni, a- féleképp rögtöni segedelemnyújtás és orvoslás végett, kése- delem nélkül bejelenteni; melly czél szerű rendelésnek jó si- kere is lön, mert több eféle nyomor rögtön enyhített 's elhárított. Ezen nyomor még azon szomorú körülmény ál- tal is tetemesen neveltetik, hogy a kiköltözők, most ismét nagyobb számmal visszatérnek, ezek minden ingó 's ingat- lan vagyonaikat eladván, az otthon maradt szegényeknek utolsó pénzecekkéjét kiszitták, és most utközben azt egészen elköltvén, az inségeskedők legnagyobb terhére esnek, 's a nyomort végtelenül szaporítják.

Mindezekből kiviláglik, hogy jóllehet a kegyes adakozások szép reményt nyujtanak, mégis az inségeskedő ezreket tekintve, csak borzalommal tölt el minden jó érzésű keblet a jövőnek bizonytalansága; — legtöbbit remél- hetni ugyan felséges koronás urunk legkegyelmeseb atyai szí- vétől, ki e nemes megyének két egymásutáni legalázatosb felírására, fejedelmi és itteni legnagyobb földesuri kegyel- mével leghivebb, de legnagyobb inséggel küzködő 's majd- majd haldokló alattvalóit 's jobbágyait, a nagy szükséghez aránylag gyámoltani, felségíteni, és a végpusztulástól legke- gyelmesebben megmenteni fogja; — adja az ezek ura, hogy ezen legfőbb vizsgálatas már mielőbb érkezék. — A vá- lasztmány minden tehetségét megfeszíti, minden forrást ki- merit, mellyből legparányibb segedelmet is várhatni; így a szépnom 's nagylelkű hölgyek felszólítottak, miszerint győ- néd érzéseikhez képest, az inség enyhítésére nagy munkájához tehetségek szerint járulni, 's kézi munkákat készíteni szí- veskedjenek, mellyek a május 25kei táncvizigalom alkalmá- val, melly bizonyosan nem mulatság, hanem jótékonyasg esz- közeül szolgál, sorsok által, mellyeknek 10,000 nyoma- tandó jegyei országsterve szétkülöndetendnek, kijátszatni fog- nak, és így ez által is — a jótékonyasg tökéjének szaporó- dása remélhető. — Minden adakozások jegyzéke, kezelősök módja, miképen és hova fordítása 's eredménye, hiteles ki- vonatban a t. cz. közönség elibe terjesztetni fog, hogy vilá- gosan meggyőződhecsék, 's örvendessen, miszerint a nagy- lőkü felebaráti jótékonyasg az éhséggel küzdő embertársak fentartására és legkinosb veszélytől megmentésére szolgált légyen. — A begyűlt pénz azonnal burgonya és gabonavá- sárlásra fordittatik, miképen egy része szükségese élmezés- re szolgáljon, a többi votómagnak maradjon. — Az elő a- dottakból világos, hogy az inségeskedők nagy száma napról napra szaporodik, és így a felebaráti irgalomnak szaporodása felet- te kívánatos, melly nélkül kétségbe esnünk kellene. Nemeslelkű hon polgári! ne vonjátok el ke- gyességteket szerencsétlen honfitársaitoktól — minden irsa- lomföltér, mennyei áldás, minden lépteiteket az öntudat leggyönyörűbb érzete kísérendi! *) Árvaváralján mart. 3án 1845. Az állandó választmány elnöke.

(O r s z á g g y ű l é s i k a l á s z a t o k. V. Foly- tatás.) Mintegy ezek voltak az előzmények, mellyek között a mind kormánytani, mind történeti tekintetben roppant fon- tosságú királyi előadások megszülemlettek, mellyek hogy a ennek kitűzött üdvös elvek 's komoly cselekvési szándék mellett is csekély sikerrel kamatoztak, oka volt

*) Ezen hivatalos értesítés felvételére a többi lapok tisztelt szer- kesztőségeit, teljes bizodalommal kéri a B. P. Híradó szerk.

Maria, sőt Regina is, bar az utóbbinak e rögtönzött ismer- retségek terhére valának. — már első érintkezések közben is ezen egészen ismeretlen hölgyekkel — olly szelíd illedelemmel 's olly szeretetreméltó nyajassággal fogadtak — részint az ily esetekben szokásos bökökat, részint azon udvarias ajánlatokat, mellyek olly ószintek voltak-e minőknek a külszin mutatá, más kérdés — hogy többen a férfiak közöl tökéletesen elbájolja 's a nők legalább tetsz- hetőleg igen elégtelen távoztak.

Napok teltek 's Mária, már Van Olifant neje, újabban irt Pá- risba, 's újabb megbízásokkal ügyekezett Roderichet mindig tovább és tovább ott tartoztatni. — Van Olifant pedig egyet az el- tesb urholgyek közöl, hova legtöbbit jart, megnyert arra, hogy Mária a nagyvilágba bevezesse, mi kevéssel azután, hogy nejevel új szállításába költözött, meg is történt.

Igen természetes, hogy a vélemény a két érdekes hölgyről nem volt mindenütt egyenlő 's annál kevesebb mindenütt kedvező. — De Mária még is szerencsés tapasztalatnál fogva, 's mivel mind- ezen hölgyek gyengéit kitalalta, 's mindent került, mi rajok kel- lemellen hatást gyakorolna, jókor meg tudott honosodni köztük. — Általan veve jól fogadtatt, néhol szivesen is. 'S még azon egy két rártatott háznál is, hol a szellem kirekesztőbb 's az új ismerők sok nehézségekre akadnak, nem fogadták őt úgy, hogy legkisebb oka lehetne panasza. — Mindenesetre nagy előny volt Mária nézve azon közméltánys, mellyben ferje részestül, 's e mellett egy jól hangzó név, mellynek multját kevesen tudták.

Mária mikép láttuk, itt is egészen vakmerő, vállalkozó jelle- mének rugalmat követé, 's fokról fokra vas következésséggel

A többiekre nézve pedig úgy vélekedik, hogy ezeknek alapszabályaik ki-érő felírás mellett küldessenek fel, nehogy a megye az egyletek és a nm. Helyt. tanács között csak postabureau gyanánt tűnjék fel. A felírás tartalma pedig ne helyeslés vagy nemhelyeslés legyen, mert ezen jog az egyesületi szabadság irányában sem a megyét, sem a Helyt. tanácsot nem illeti, hanem nyilatkoztassa ki a megye, hogy ezen egyletek között törvényellenes irányú társulatot nem ismer. Az alapszabályok felolvasása csak azon esetre válhatnék szükségessé, ha a t. RR. közül valaki egyik vagy másik társulat iránt nem lévén tisztában, ennek alapszabályait felolvastatni kívánná. Miután azonban ezen alapszabályait felolvastatni kívánná, sőt többek tanácskozásainak a nemes megye tereme is nyitva áll, a felírást köztudomásra lehet bátran alapítani. Ezen nyilatkozat nem volt a többség véleményének tolmácsa. Volt, ki az alapszabályokat azért sürgette felolvasatni, ha vajjon némelyike közülök a t. RR. kimondott elvével nem ellenkezik-e. Miután azonban a bejelentő főszolgabíró biztosítja a t. Rendeket, hogy az egyletek közt semmi törvényellenes clubb nem találkozik, sőt mindnyájan a megyének az egyesületi szabadság körüli nézetét és örökösét hálás köszönettel fogadják, — a felolvasás elmulasztott, és azon elvből, nehogy a megye többet feleljen, mint mennyire kérdeztetett, az alapszabályok is csak pusztán felírás mellett határozattal felküldtetni, fentartván magoknak a t. RR. azon jogot, hogy ha a nm. Helyt. tanács netalán elváltába ereszkedik, azaz: az egyesületi szabadság elvének alkalmazása iránt kétséget vagy nehézséget támaszt, vele eziránt tisztába jöni iparkodjanak. — Ezen tárgy vitatása közben még egy más vélemény is fejlődött ki. Pest városa képviselője ugyanis megemlíti azt, hogy talán az agrárszati egyleten kívül, a többi társulat mind Pest város kebelében fészkel, városára nézve sérelmesnek találta azt, hogy a szolgabíró a város területén kutatta az egyleteket, holott a város semmi tekintetben nem tartozik a megyei hatóság alá. A t. RR. kétszéknek nyilatkoztak nyomtatékot tulajdonítani a szövegnek azon esetben, ha a városok elrendezve volnának, jelenleg azonban úgy vélik, hogy az egyesületi szabadság a megye szárnyai alatt biztosabban tenyészik 's a szolgabíró működésében semmi kutatást nem láttak, miután az egy részről kormányzati rendelkezés követező volt, 's a megyének a város területén megvannak maga jogai. Az eljáró főbíró, saját vallomása szerint, nem is téveszté szeméi elől a városi hatóságot, főképp hallván azt, hogy az egyletekről hasonló intézmény a városokhoz is eljutott, de az egyletek tagjai nagyobb részint a megyei hatóság alá tartozván, mitsem habozott azokat felszólítani, 's a benyújtott nyilatkozatok közt csak az izraeliták két egyletei azok, mik nem az ő felszólítása, de azoknak saját kérelmök következtében jutottak a megye színe elébe.

Felforgott még egy érdekes tárgy, 's ez Jerney János m. társ. tag jeles hazánkfa tudósítása volt a moldvai csángó magyarokról. A jeles utazó ezen elnyomatott nyelv- 's hitronkink iránti részvetre szólítja fel a megyét. Szózata nem maradt viszhang nélkül, egymást érte az indítvány, mely ezen ügyfeleink nyomorának enyhítésére célozlatott. A részvét hangjai legelőbb egy tisztelendő ajkairól ömledéznek. Ha, ugymond, Róma tudná, milly lelki üldözéseknek tétetvék ki moldvai hívei, rég sietett volna sebeikre gyógymalasztot önteni; az olasz minoriták azonban, kik a magyar missionariusokkal huzban élnek, balul tudósítják. Szónok czélszerűnek vólné, ha ő Felsőge, mint apostoli király, alvatos felírában megkéreték, miszerint legatio útján ő szentiségénél a moldvai r. katolikuskoknak lelki vigasztalást eszközölne az által, hogy nekik az isteni ige anyanyelvükön hirdettessék, 's e végre szónok nyilatkozványt vélne jónak kibocsátani a magyar clerushoz is, mitsem kételkedvén, hogy ez vallásos buzgalomát meghilthen, üldözött hitorsosainak lelki vigasztalókat küldeni iparkodnék. — Másod-alispán ur is csodálkoznék, hogy olly maroknyi nép, mint a moldvai csángók, anny szíad óta a legnagyobb üldözések közt tudta megőrizni nemzetiségét 's vallását, ha nem tudná azt, hogy az a koronkint kívándorló erdélyi székelyek által regenerálódik. Szónok Moldvában azon orosz politikát látja működni, mely Lengyelországban gyakoroltatik, a görög hitrei térítést, 's nem 's kételkedik, hogy ez ellen Ausztria, mint kat. olikus és apostoli kormány, gátokat emel, valamint hogy a többi keresztény fejedelmek is védelmezik a kelet népei között vándorló hitorsosikat. De vallás és nemzetiség rokonszenvéből helyén látja, ha ő Felsőge megkéretik a megye által is arra, hogy üldözött hitorsosaink lelki szabadságuk megőrzésére magyar lelkipásztorokról gondoskodni kegyeskedjék. — Szónoknak ime vallásos buzgalomtól édesen meglepetve egy más egyházi, sajnálkozását jelenté ki, hogy azt már eleztől is tapasztalni nem vala szerencsése. Egyébkint meleg szót emel a moldvaiak mellett, ez ügyben Primás ő haségét is tanácsosnak vélvén segédkezők nyújtására felszólítani. Mi pedig anyagi szükségüket illeti csángó atyánkfainak, szónok nem látja át, mikép lehetne azon 60 ezer népet alaminza vagy más segély által megvizsgáltatni, czélszerűnek találja e helyett nekik a földművelés- 's mesterségekben oktatást nyújtani. — Egy történetíró mélt. az ifj mindenen kezét fog, mi az érdekletteknek üdvére szól; hiszi, hogy ügyüket Rómában lehet csak eldönteni, 's jónak látja a többi megyéket is felszólítani. És miután a fentisztelt szónok nem mondá meg, mi legyen a körlevelek tartalma, az utána felkelő mélt. báró kiegészítésül megjegyzé, mikép a körlevelek ne azért küldessenek honszerte, hogy Pestmegyének e részbeni felírását a többi testvérmegyék is támogatással kérelmeikkel, hanem hogy ez úgy minél nagyobb nyilvánosságra jusson. Különben pedig szónok szerint, esatalkoznék az, ki hinné, hogy ez ügynek csak kormányi uton lehet sikert szerezni, sok függ itt a magyar clerus buzgóságától is, és szónok inkább csodálkozik azon,

hogy a magyar clerus ölte tett kezekkel nézte el ekorig a bajt, minthogy a csángók 500 év óta meg tudták őrizni nemzetiségüket. A felség közbenjárásának hatalmas ereje lehet arra Rómában, hogy a moldvai vallásos viszontagság a magyar missiók javára döntessék el, de Rómában nem kis befolyása van a magyar clerusnak is. Szónok csodálkozik, hogy Gagó Elek, a clerus egyik volt díszének felszólalásai, 's a hírlapok nyilatkozatai semmi hatást nem szülnek; szeretné most a körlevelek útját is megkísérteni, bizton reményelvén, hogy midőn minden vallási felekezett örvend híveinek szaporodásán, a magyar katolikusok sem engedik veszni szomszéd hitorsosait. — Történetek még számos kijelentések; egy szónok, K. L., úgy találta, hogy azon egyházi, ki másodalispán urak fentebb egy bókkal udvarolt, összezavarta a fogalmakat, mert midőn másodalispán ur jelenleg a vallás szabadságot védelmezé az oriens ellenében, ugyanezt tevő, midőn a protestansok mellett felszólallott. Az előbbi szónok csodálkozásait pedig azzal oszlata el, mikép a fehéri, zágrábi és zalaai események annyi pénzt nyeltek el, hogy a moldvaiaknak nem jutott. Egyébkint szónok noha nemzetiségi rokonszenvéből is kíván felírni az elnyomott vallás szellett, de nem a csángók üldözött nemzetiségét, hanem a magyar, be kell őket hozni; ők a mellett, hogy magyarok, szorgalmatosak is; kéressék meg ő Felsőge, hogy nekik a kamarai puszták helyét kiűztesse a kegyeskedjék. Különben pedig akadályoztatás meg, hogy a székelyek Moldvába kivándorlani ne kénytelenítsenek; a magyar nép nem olly túlnépesített méhkas, hogy magából rajokat kibocsáthasson. Kivándorlani pedig a székelyek elnyomtatásuk miatt Moldvába inkább, mint Magyarországra, mert onnan nem üzik vissza káplári pálcza alá. Történetek tehát ez ügy iránt is említés a felírásban. — Ezen szónoklók némely észrevételekkel kísértetvén, a többség akaratóból ő Felsőge alvatos felírásban megkéretik, hogy diplomatikai uton a sérelmes ügyet hőcsen kiegyenliten méltóztassák; Primás ő hűsége felszólítások, hogy az egyház üldözött híveinek magyar szent ügyéi ellátását hasonlóképp kieszközölni sziveskedjék; a megyékhez körlevelek bocsátatnak, Jerney hazánkfa pedig meg fog kerestetni az iránt, hogy ha moldvai atyánkfai e honnak irántok mutatott rokonszenvé által ösztönözötve, hozzánk átköltözködni hajlandók volnának, erről a megyét tudósítani siessen. 'S ezek a mai nap eredményei; holnap a gyűlés folytatatik.

S z a t m á r b ó l. N.-Károly, mart. 6. (Folytatás.) Harmadnapon u. m. mart. 5én a szabadelmü párt lármásabb részt eltávozván, a közbőre több időt szenteltek; nevezetesen a bányaműveltetők folyamodására tett közgyűlési végzés, mely szerint, a nagyméltóságú Helytartótanács a törvénynek a bányabírószéknek a magyar nyelv behozása általi foganatosítása, ő Felsőge pedig a bányabírószéknek az igazgatóságától lehető elkülönözése végett felírásokban megkéretni határozatott. — Nevezetes tárgy volt még a nemesi terhek viselése 's adózái közmunkák teljesítése végett az újabb törvények nyomán tett összevadás, ezt küldöttségek teljesíték, azonban nem sikeres eredményrel, mivel túl bonyeire a tulajdonosok által a bírtok nagy része ellagadtatván, meggyénk más küldöttséget vala kénytelen kinevezni, mely a hibákat a már létező földabroszok, egyéb adatok és saját tudománya szerint kiigazítsa. — Mult közgyűlésünkről bizonyos haramia bandák pusztításai 's rablásai miatt nyomban büntető hatóságért folyamodván, mielőtt az erre adott engedelem megérkezett volna, már kiküldött tisztviselőink, az egész haramia-csoportot elszélesztvén Maramarosmegyén is keresztül üzék, 's ezek közül négyet, köztöltök a vezért is Maramarosmegyében Gyulafalván elfogták. — Különben ma már közgyűléseinkben a higgadtabb résznek tér engedtetvén, a közügyek napja valóságosá vált.

Zalából, Varasdból, Pozsonyból, Esztergamból érkezett legújabb tudósításait rendes levelezőinknek, ugyszinte a csanádi közgyűlésről szóló közleményt is, helyszűke miatt kénytelenek vagyunk jövő számainkra használni.

BUDAPESTI HIRHARANG. Mult hó végén azon hírt közlöttük e helyen, hogy a pesti vasöntőgyár nagyobbitására kibocsátandó részvényekből a gyáralapító társaság ötvenezer pengő forintnyi összeget elvállalni szándékozik; hiteles értesítés következtében e hírt nem valósultnak kell nyilvánítanunk. — Néhány nap előtt egy zsámbéki paraszt, Budán eladván némely természetmennyit, délután haza felé indul négy lovas szekeren a bekapott pénzzel. A „szép juhásznén“ tul, didergő öreg asszony által szőlítatott meg, azon kérsel, hogy vinné őt Budakesziig. A paraszt helyet adott üres szekeren a szegény asszonynak, ki kosarát maga mellé tevő, és arczát gondosan nagykendőjébe takargatá. Alig haladtak néhány lépést, 's a paraszt észrevéve, hogy a szegény asszonynak igen tiszteletré méltó szakála van, mi annyira megdöbenté őt, hogy pipáját elejté. Lélekjelenléte azonban nem hagyta őt el, 's azért nyugotann kéré a szakalos banját, hogy venné föl pipáját, mert a szilaj lovakat nem hagyhatja magokra. Mihelyt az asszony leszállott, a paraszt azonnal megcsapkodá lovait és elvágatott, mire az asszony élesen futtyentett, 's az erdőből kirohant három czimborájával sokáig, de természetesen siker nélkül üldözte őt. Budakeszibe érkezvén, nemesek a négy ló, hanem a paraszt is

nyugancsak izzadt. A nőruhás zsvány kosarában két pisztolyt és negyven ezüst forintot találtak, mikért alkalmasint nem fog eljöni a zsvány. — A német napilap „Nemzeti“ találmányt hirdet, mely olly egérfogóbból áll, melyben eleven egér csalogatja magához az egereket. Illy egérfogók az emberek számára már rég divatoznak és igen jó sikernek, reményelhetni tehát, hogy a valódi egerek is többre fognak ez uton kerülni. — Sokan attól féltek, hogy hazánkban a gyárak roppant áldozatok mellett sem fognak lábra kaphatni. A siker azonban egészen ellenkezőt tanusít, mert vannak derék vállalkozók, kik kedden kapják meg a gyárnyitási engedélyt, s szerdán már hirdetik, hogy gyárjukban nagy mennyiségben kapható mindenféle honi kelme. És ezen nem kell csodálkoznia, mert német közmonlás szerint, gyorsaság nem boszorkányság. — Mult héten Budán a császárfürdőben egy egérszemes kapás megfürdőt, hazamenet közben kalapját levevé, hogy izzadságát a friss levegő kissé megenyhíthesse 's néhány perc múlva holtan rogyott össze. — A nagy hét alatt sok szepítés fog nemzeti színházunkban történni, 's többi közt a zártzárásokat is megfojgják nagyobbitani, mert most már nemesek szegény sovány, hanem gazdag kövér nézők is látogatják színházunkat. Az ugynevezett „Tribune“ zártzárkei kényelmes karszékékké kellene változtatni 's díjukat pő forintra szabni, hogy nagyobb kényelemhez szokott urak 's hölgyek is jöhessenek színházunkba, kik páholyt nem kaphatnak. A földszinti padokat ellenben kár lenne zártzárkekké alakítani, mert nem minden hölgy képes zártzárkeket fizetni, 's nem minden hölgy kap ingyen-zártzárkeket, ülni pedig mégis szeretne; illy fonák rendszabály tehát igen sok hőlyget fogna színházunkból kizárni, 's egyébiránt a zártzárkekek mostani számára is többnyire fölötte nagy. — Rendkívül rongyos ruhadarabról azt szokták mondani, hogy tiz macska sem foghatna meg benne egy egeret, néhány nap előtt pedig az bizonyult be Budán, hogy új nadrágban sem történhetik az meg. Egy ur ugyanis lassan sétáltván az utcán, egy macska által üzetett patkány fölcsaladt bő nadrágának egyik szárán, 's a macska nem fozhatta meg prédáját. Ezen valódi esemény ismét adatul szolgál arra, hogy a szűk magyar nadrág sokkal czélszerűbb viselet a bő bugyogónál. —

Ő cs. kir. főhge Magyarország nádora fenséges névnapja dicsőítésére szerdán martius 19kén 11 órak a Szervizszent-egyházban a daleylet tagjai által a vakintézet és énekiskola tanítványai segítségével, a Phylharmonika, Violon és Violoncello kíséretével Batka nagy énekes miséje fog tartatni, mely alkalommal a szentegyház ajtajánál kegyes adományok gyűjtetnek Arvamegye éhhalállal küzdő lakosainak számára, mihez minden buzgó emberbarát szennel meghívatik.

KÜLFÖLD.

POROSZORZÁG. A febr. 9kén megnyitott tartományi gyűlések zárt ajtóknál folytatják tanácskozásait a tisztán tartományi érdekű királyi előadások felett. A tanácskozás eredményei, a fel- és leiratok, hivatalos irományok és a jegyzőkönyvek rövid kivonata, a szónokok megnevezése nélkül közöltetnek a hírlapokban. E gyűlések megnyitása előtt csaknem általános volt a hiedelem, hogy a királyi tartományi rendeket birodalmi rendekül hivandja össze Berlinbe. Most meg azt hiszik, hogy a tartományi gyűléseket még ez évben közgyűlésbe egyesítendő ő felsége, midőn aztán Berlin nemesek Poroszország, hanem egész Némethon alkotmányos életének középpontjává fogna válni. Meglátjuk, mennyire alapos e hit. A husz ives könyvek számára szabadon bocsátott sajtóban a reformtervek természetesen addig is sürűen jelennek meg. E röpiratok közt Bülow-Cummerowé a „porosz pénzügyekről“, Raueré „a porosz status rendi törvényhozásáról“ és Schlöffel gyárnoké „a birodalmi alkotmányról“ eddig legtöbb figyelmet vontak magokra. Az írók kivétel nélkül az 1815iki maj. 22kei és az 1823iki kir. rendeleteket veszik reményeik alapjául, melyekben a rendi alkotmány meg van ígérve; az utóbbi különösen a tartományi rendek működésének szabályozásáról szólván, világosan o szavakat tartalmazza: „Midőn majd az országosközrendek (allgemeine Landstände) összehívása szükséges leend, mikép kelljen aztán ezeknek a tartományi rendekből alakulniok, eziránti közelebb meghatározások honatyai gondoskodásunknak tartatnak fen.“ Az ügy tehát a trónról megtagadva nem, hanem csak elhalasztva van. — Jelenleg főleg csak a rendi választmányok további kifejtése forog fen, mond egy berlini levelező a kölni újságban, melyek összehívása- és bizonyos jogokkal felruházásánál 's a budget meghatározásában részvételnélkül fogva aztán „birodalmi rendek“ címet nyernének. Ezt halljuk legalább a legkülönbözőbb oldalakról, 's ha a rendi intézetek kifejlődéséről ezelőtt történt királyi nyilatkozatokat megfontoljuk, ezt kell hinnünk. Kétséget nem szenved, hogy a királyt a jelen tartományi gyűlések megnyitására e szándék vezérlé; mert a tanácskozások alá terjesztett tárgyak egyáltalán csak tartományi érdekűek, míg a közfontosságú ügyek alkalmasint a közrendeknek tartatnak fen.“

Berlin, mart. 3. Nevezetes, milly csendesség kíséri az itteni tartományi gyűlést. E esendet sajnósnak vagyunk hajlandók mondani, mert kifáradására mutat a közvéleménynek, mely meg a mult hetekben eléggé élénken jelentkezett a hírlapokban, a birodalmi rendekről hírek szárnyalásakor, városunkban azonban nem igen terjedt ki az ugynevezett müvelt körökön kívül. Fővárosunk lenyegét nem ismerő idegenek természetesen csodálkoznak e közönösségen közel jövő időben mutatkozó nyilvános állapotok iránt. A tömeg távol van attól, hogy valamely magasb napi kérdéssel huzamosan foglalkozzék, mert polgárságunk legkínzóbb jelleme: nem oltani, a mi nem égeti, mind nől a lehető legnagyobb magánhasznót húzni, mennél nagyobb években részesülni, minden kellemetlenséget kikerülni. A gyűlés kir. biztosa különösen kiemelte megnyitó beszédében, hogy istennek hála! esendes és meglegedett tartományban lakunk; mi nem tudjuk, hol vannak hazánkban a nyughatatlan és elégtelen

* Szabad legyen itt csak egy megjegyzést tenni. A török birodalom 's annak tartományai egy nagyszemű átalakulásnak mennek elibe. Ezen bekövetkezendő változásokban Ausztriának és honunknak tényleges szerep fog jutni feladásul. Ezen változásokkal szemközt nem igen czélszerű és üdvös-e, ha keleten, ne igen messze hazánk, van egy magyar gyűpont, egy főhely, melyen már most 50-60 ezer, később még több magyar kebel melegezhetik? Ezen futó figyelemzést bátrak vagyunk az illetők figyelmébe ajánlani. — S z e r k.

